

Aktuell rapport från Havanna

Det är många som frågar om vad som händer dessa dagar i Kuba. Vi har här nöjet att publicera ännu en rapport från danske Henrik Thejl, som är bosatt i Havanna. Stort tack till Henrik och översättaren Susan Voss.

Coronachock på Kuba

910 corona-smittade på 24 timmar skulle inte starta några varningsklockor i särskilt många länder. Men nu har detta hänt på Kuba, som efter öppnandet av sin internationella flygplats, har upplevt en kraftig ökning av coronan och därför delvis stängts ned igen, skriver Henrik Thejl från Havanna.

Havanna, 31 januari 2021

I min förra artikel beskrev jag Kubas drastiska ekonomiska reformer, som har inneburit löneökningar på så mycket som 1000 procent och efterföljande prisökningar. Denna artikel kommer att fokusera på den drastiskt förändrade coronasituationen efter öppnandet av José Martí International Airport i Havanna, samt vilken betydelse det kan ha på Kuba att Joe Biden blivit president i USA. Och nu är mina döttrar åter hemmagående, och vi måste fylla vardagarna inom husets fyra väggar.

I november 2020 öppnade Kuba åter flygplatsen José Martí i Havanna, och sedan dess har antalet coronafall bokstavligen exploderat. När jag kom till Kuba i mitten av november 2020 upptäcktes vanligtvis omkring 50 nya coronafall per dag. I dag, den 30 januari 2021, har antalet smittade nått ett nytt rekord: 910 nya smittade under de senaste 24 timmarna.

Bara under januari månad har antalet smittade (13 618 personer) överträffat det totala antalet smittade från alla tidigare månader (12 029 personer) sedan pandemin bröt ut på Kuba i mars 2020.

Som en konsekvens av det höga antalet smittade, har också dödligheten ökat, även om den fortfarande är mycket låg.

Sedan mars 2020 har 213 personer dött av coronarinfektion, varav 67 (motsvarande ungefär en tredjedel) bara i januari.

Detta ger ett corona-dödstal på cirka 19 dödsfall per en miljon invånare? det kan vi jämföra med Storbritannien med 1 566 döda per miljon invånare, USA med 1 332 dödsfall per miljon invånare och Sverige med 1 155 döda per miljon invånare.

De låga dödstalerna på Kuba beror inte minst på läkemedlet Itolizumab, som utvecklats på Kuba och som har visat sig vara mycket effektivt vid behandling av svårt drabbade coronapatienter.

Kubas fyra vaccinkandidater är ännu inte färdigtestade.

Brist på material, bl.a. p.g.a Trumps sanktioner, har bidragit till att försena utvecklingen av vaccinerna så vi kan nog räkna med att

det dröjer några månader till innan Kuba är redo med sitt första vaccin.

Utan tvekan har återöppnandet av Havannas flygplats för allmän turism haft en avgörande inverkan på coronans utveckling på Kuba sedan november 2020. Det syns tydligt i statistiken för de första 14 dagarna efter öppnandet av flygplatsen.

Före öppnandet av Havannas flygplats, hade de andra internationella flygplatserna börjat ta emot turister, men endast turister som fördes direkt till turistorterna, för att undvika kontakt med befolkningen och därmed undvika smittspridning från eventuellt smittade turister.

Den aggressiva utvecklingen i antalet corona-smittade har lett till nya restriktioner från och med idag: Flygningar till Kuba från länder med höga coronal begränsas igen. Detta gäller länder som Förenta staterna, Mexiko, Nicaragua, Colombia och olika karibiska öar.

Dessutom återinförs obligatorisk karantän för resenärer, och de förs till vissa platser, som är anpassade för detta ändamål, precis som man gjorde i början av pandemin. Man testas på flygplatsen och fem dagar senare, och på den åttonde dagen kan man lämna karantänen, om man testats negativt.

Om man tittar på statistiken för november månad, verkar det som om, majoriteten av nya corona - fall infördes från utlandet, särskilt från kubanska familjemedlemmar bosatta i USA, som kommer till Kuba för att besöka familjen. Även om man har varit tvungen att gå i karantän tre dagar efter PCR-testning vid ankomsten till Kuba, är det många, som inte har isolerat sig, eftersom de vanligtvis bara stannar på Kuba i fem till sju dagar. De vill naturligtvis träffa så många vänner och familjemedlemmar som möjligt, men konsekvenserna har varit ödesdigra!

Under de senaste veckorna har därför flera städer och provinser återvänt till restriktionsfaserna, och i bland annat Havanna har skolor stängts ned och utgångsförbud har införts efter klockan 21.00 till klockan fem på morgonen. Det innebär också att kollektivtrafiken ställs in från 21:00 till tidig morgon.

Men det kommer inte att bli som det var i början av pandemin med fullständig nedstängning av kollektivtrafik och arbetsplatser. Kubas ekonomi kan inte längre klara av en sådan hård avstängning. Produktionen är nödvändig, inte minst på grund av Trumpadministrationens hårda sanktioner mot Kuba.

240 ÅTGÄRDER MOT KUBA UNDER TRUMP

Under de sista dagarna av Trumps regeringstid meddelade utrikesminister Mike Pompeo att Kuba åter kommer att sättas upp på listan över länder som stöder internationell terrorism ? bland annat p.g.a. Kubas stöd till Venezuela.

Samma dag, stängdes min e-post och jag kunde inte använda den igen förrän några veckor senare när några tekniker härifrån hade installerat ett program som döljer min geografiska vistelseort.

Tidigare har Trumpadministrationen förbjudit penningförsändelser från USA och förbjudit tredjeländer att sälja varor till Kuba som innehåller mer än 10 procent amerikanska råvaror/teknik.

Totalt hann Trumpadministrationen med 240 åtgärder mot Kuba, och det, tillsammans med den ueblivna turismen, har kört Kubas ekonomi helt i botten och man har inte längre råd att stänga ned produktionen, eftersom man är väldigt beroende av egenproduktion, särskilt inom jordbrukssektorn.

VAD HÄNDER UNDER JOE BIDEN?

Frågan är vad Förenta staternas nye president Joe Biden kommer att göra när det gäller Kuba. Inför presidentvalet talade Biden om att ta bort Trumps sanktioner och återinföra Obama-strategin i förhållande till Kuba.

Vita husets taleskvinna Jen Psaki sade häromdagen att Biden kommer att analysera om han ska avskaffa Trumps sanktioner mot

Kuba eller inte. Viktigt för USA:s Kubapolitik, säger Jen Psaki, är stödet för demokrati och mänskliga rättigheter. Men Psaki säger också att "amerikaner - särskilt Kuba-amerikaner - är de bästa ambassadörerna för frihet på Kuba."

Detta påminner mycket om Obamas strategi. Han öppnade vägen för att amerikaner efter nästan 60 års förbud - ett förbud från USAs sida, väl att märka - fick besöka ön, som ligger bara 140 km söder om USA:s sydligaste punkt.

Bidens nya utrikesminister, Antony Blinken, tycks också förespråka denna öppningspolitik, men man ska komma ihåg, att Obamas politik inte betydde respekt för eller acceptans av den kubanska revolutionen.

Man bör komma ihåg, att när Obama tillkännagav den nya amerikanska Kuba-politiken den 17 december 2014, påpekade han, att USA:s aggressiva utrikespolitik gentemot landet hittills inte hade fungerat som avsett, och att det nu var "dags att prova något nytt".

Obamas lösenord var engagemang. Förenta Staterna skulle översvämma landet med amerikanska turister samt stödja det civila samhället och NGO'er som, enligt Obama, arbetade för att förbättra de mänskliga rättigheterna på Kuba. Men särskilt vikt lade Obama vid stödet till den framväxande privata sektorn på Kuba, samtidigt som han förbjöd handel med den statliga sektorn. Uttalanden från den nya utrikesministern Blinken, som också arbetade för Obama-administrationen, tyder på samma strategi.

Redan 2015 uppgav Blinken att: "embargot (som amerikanerna kallar blockaden) hade goda avsikter. Det återspeglade det faktum, att den kubanska regeringen vid den tidpunkten förnekade sina medborgare grundläggande rättigheter och tillsammans med (tidigare) USSR utgjorde ett säkerhetshot. Men det (embargot) har inte varit effektivt för att uppnå målen. Därför är det mest logiskt att prova något nytt ... Den nya strategin kommer att stärka Kubas medelklass. Detta är det bästa sättet att uppnå vad vi vill ha: ett fritt, blomstrande och demokratiskt Kuba."

Så långt Anthony Blinken.

Jag tänker inte här diskutera, hur begreppet demokrati ska uppfattas. Bör man till exempel uppfatta det som den anglosaxiska majoritetsprincipen, där "the winner takes it all" i en valkrets, även om en majoritet (det vill säga över 50 procent) av rösterna inte erhålls?

Eller bör begreppet demokrati förstås som det brittiska överhuset med parlamentariker på livstid? Eller den danska parlamentariska monarkin, där kungafamiljen står över lagen och därför har straffrihet i strid med rättsstatsprincipen?

Eller ska det förstås som begreppet "valfläsk", där politiker lovar guld och gröna skogar för att vinna röster, när det är dags för val. För att efter valet strunta i alla vallöften? Eller hur är det med fake news-konceptet, som definitivt inte är ett nytt begrepp, men som särskilt Trump har använt sig av.

Det ska bli intressant att följa vad Joe Biden beslutar om Kuba. Han har meddelat att Förenta staterna kommer att spela en större roll på den internationella arenan, och detta brukar vanligtvis betyda mer aggression/interventioner mot länder i tredje världen, där Förenta staterna har politiska eller ekonomiska intressen.

MINA hemmagående DÖTTRAR

Mina döttrar är som sagt "hemmagående" igen. Skolorna är stängda, så nu är det distansutbildning via TV och nu även via Whatsapp-grupper, som alla måste vara uppkopplade till vid en bestämd tidpunkt.

Detta är dock inte oproblemiskt, eftersom inte alla elever (eller deras föräldrar) kan förväntas ha en mobiltelefon eller internetuppkoppling, vilket kan vara ett bekymmer för en del familjer.

Vissa föräldrar börjar tala om behovet av att barnen går om ett år för att ta igen det här året, eftersom inte alla föräldrar har den disciplin eller tid som krävs för att se till, att deras barn följer distansutbildningen. Dessutom är det betydligt färre undervisningstimmar i TV än i den normala skolundervisningen!

Själv utnyttjar jag situationen och lär Linn engelska.

Lilla Linet, som nu går i förskoleklass, har också börjat få läxor, och eftersom hon tar efter sin storasyster i allt, insisterar hon också på att göra läxor varje dag, när Linn studerar. Hon är mycket pratsam och gillar att leka TV-nyheterna och göra inslag om coronaviruset eller om nationalhjälten, José Martí, som hon har fått lära sig om om i klassen. Vi har åter letat fram spelkort och brädspel, som har legat orörda under den tid som det fanns vanlig skola att gå till. Och vår långa entréhall används nu åter till fysisk träning, och tjejkorna far runt hela lägenheten på rullskridskor.

Bristssituationen är fortfarande densamma. Vi står i timslånga köer för att köpa de enklaste sakerna. För att se till att folk inte står för nära varandra i köerna, samlar man in id-korten och sen kallas man in i butiken i samma ordning. Men många kubaner är trötta på köerna och är hysteriskt paranoida för att säkra att köerna följs, fastän ID-korten har samlats in.

Häromdagen tappade expediten alla insamlade kort (ca 50 ID-kort) i en kö, som annars skulle ha rört sig och avslutats rimligt snabbt, eftersom det bara fanns en enda produkt man kunde köpa. Men när folk såg alla ID-korten falla till marken, blev situationen kaotisk och man skrek hysteriskt på varandra. Det tog en timme att "återställa" lugnet och lägga korten i rätt ordning. Sedan tog det ca 10 minuter att köpa den enda vara, som vi nu hade möjlighet att köpa i den butiken.

Men det är en mycket bra bild av, vad som ofta händer i dessa köer: Människor övervakar misstänksamt sin plats i kön, så att ingen tränger sig före, och om någon skulle försöka, skulle även den mest bräckliga personen högljutt försvara sin plats.

MORGONRUNDAN MED PENGAR I FICKAN

Den här tiden med brist på varor har gett upphov till en rolig företeelse: Vi börjar titta på förbipasserandes kassar!

Kan vi se vad som finns i kassen? Det är ganska begränsat vad som kan köpas för närvarande, så vanligtvis kan man räkna ut vad som finns i kassen. Om det är något man själv är intresserad av att köpa, frågar man den förbipasserande var han/hon köpt varan i fråga och nästa fråga är naturligtvis: "Är där lång kö?" Det är för övrigt nästan en onödig fråga!

I morse var jag ute på min vanliga löprunda. Jag springer alltid tidigt på morgonen före soluppgång, men i dessa tider har jag lärt mig att förbereda mig lite extra för min runda. Jag måste ta med lite pengar och en plastkasse, för på hemväg passerar jag ett bageri, där det ofta tidigt på morgonen inte är någon köbildning, och idag upplevde jag, att där inte var någon kö alls.

Sedan sprang jag den sista 1,5 km bärandes på en påse bröd, men på vägen kom en bil och dörren öppnades snabbt, och en röst sade: "Var köpte du det där brödet?"

Min rakapparat med utbytbara blad håller på att gå sönder, men eftersom det är omöjligt att skaffa en ny i dessa dagar har jag varit tvungen att lappa och laga med skruvar, för att få den att hålla ihop, tills jag hittar en ny.

Det är svårt att få tag på schampo och balsam, så vi tvättar inte håret så ofta. Lyckligtvis är detta den kalla tiden på Kuba, då luftfuktigheten är relativt låg, så vi svettas inte lika mycket som under regnperioden.